

Recerca i eines de gestió dels recursos hídrics

El Departament de Política Territorial i Obres Públiques ha concretat diverses iniciatives amb l'objectiu de desenvolupar i consolidar les eines bàsiques de la gestió dels recursos hídrics, tot avançant en una línia de racionalitat i sostenibilitat. Una d'aquestes iniciatives ha consistit a impulsar una unitat amb un clar perfil de Recerca+Desenvolupament (R+D) a la Junta d'Aigües amb l'objectiu de desplegar noves línies d'actuació i sobretot consolidar les ja existents.

Les línies d'actuació es concreten tant en recerca orientada com en desenvolupament i també en el que podem definir com a accions d'infraestructura.

En aigües subterrànies i amb l'objectiu de disposar d'informació de base i d'eines de gestió dels recursos hídrics s'està treballant en les línies de Recerca, Desenvolupament i Infraestructura següents:

- Inventari d'abastaments públics d'aigua potable (amb índex de qualitat)
- Inventari de recursos hídrics
- Base de dades hidrogeològiques
- Sistema d'informació geogràfica hidrològic
- Xarxa de control piezomètric
- Cartografia hidrogeològica
- Hidrogeologia dels aqüífers carbonatats i càrstics

En recerca orientada s'està treballant sobretot en aigües subterrànies a partir de projectes finançats per la Unió Europea; aquests projectes tenen com a objectiu bàsic el coneixement de recursos hídrics estratègics, així com l'aprofundiment en aspectes relatius al funcionament i l'estructura dels aqüífers per així poder-ne orientar millor l'explotació i la gestió. Així, amb finançament del programa de "capital Humà i Mobilitat", s'han desenvolupat dos projectes de recerca: el primer, "*Exchange of matter and fluids motion in karstic media*" tingué com a objectiu la caracterització d'aqüífers de Catalunya de diferent naturalesa hidrogeològica, i el segon, "*A multidisciplinary global approach of groundwater flows in karstic areas and its consequences for water resources and environment studies*", s'ha centrat en la recerca de la circulació subterrània de l'àmbit de la Serra del Cadí i ha suposat el control de la descàrrega natural de l'aqüífer: l'Adou del Bastareny, el Bullidor de Sant Esteve i la font del Violí —origen del riu Bastareny—, i l'emplaçament d'estacions meteorològiques a la conca de l'aqüífer. En aquesta línia d'avaluació de recursos estratègics s'està desenvolupant un programa de recerca sobre les aigües subterrànies dels Pirineus, que ha suposat el control de dues importants unitats hidrogeològiques araneses: Joèu i Aigüeira, i també de l'aqüífer de les fonts del Llobregat.

En aquests moments i per la seva actualitat cal assenyalar les infraestructures pilot que tindran en el futur immediat una gran importància en la gestió de la qualitat i de la quantitat dels recursos hídrics subterrànies del delta del Llobregat, com succeeix amb l'assaig de la barrera hidràulica per controlar la intrusió salina i amb l'experiència de bassa de recàrrega.

Cal assenyalar també els treballs de base i les cartografies que s'estan realitzant orientades a la protecció del patrimoni hídric

(aigües subterrànies) des de l'Acció COST 620: "*Vulnerability and risk mapping for the protection of karst aquifers*".

En aquesta línia d'actuacions d'infraestructura s'està treballant en un Pla de cartografies hidrogeològiques que ja ha aportat els primers resultats: experiències pilot en cartografia hidrogeològica i de la vulnerabilitat d'aqüífers càrstics: Joèu, Aigüeira, Bastareny... i d'aqüífers al·luvials i deltaics: Tordera, Llobregat.

En aigües superficials cal destacar diferents estudis de cartografia dels espais inundables realitzats a la riera de les Arenes, al riu Francolí a la Riba, etc.

Com una altra de les iniciatives es coordina des de la Junta d'Aigües la xarxa temàtica: "*Aproximació al coneixement del cicle hidrològic: metodologia i implicacions en la gestió dels recursos hídrics*" (CIRIT), amb l'objectiu de fer conèixer les conques experimentals controlades (Bastareny i Joèu) i de definir línies de recerca d'interès prioritari.

En el marc de les diferents iniciatives comentades ens ha semblat interessant introduir els elements de reflexió i els continguts necessaris per a disposar d'una anàlisi de la situació i també d'una perspectiva de la gestió hídrica a Catalunya. Això, en una primera aproximació, és el que es pretén amb el conjunt de col·laboracions d'aquest volum monogràfic de la revista *Espais* dedicat a la gestió dels recursos hídrics a Catalunya.

La gestió dels recursos hídrics és una referència constant en els continguts de les diferents contribucions. En aquestes es tracta, a bastament i des de diferents perspectives, la problemàtica dels recursos hídrics a Catalunya i s'assenyala la gestió racional dels recursos hídrics com a únic camí possible. Gestió que ha de ser global, és a dir considerant la unitat del cicle hidrològic. En aquest sentit, hi ha d'haver una coordinació de la gestió dels recursos en l'aspecte quantitatiu i qualitatiu.

Les col·laboracions en aquest volum monogràfic recullen una àmplia temàtica sobre els recursos hídrics a Catalunya. No solament responen a les línies d'actuació de l'Administració (departaments de Medi Ambient, d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, i de Política Territorial i Obres Públiques), sinó també a diferents institucions de recerca i universitàries de Catalunya. Els continguts tracten aspectes estrictament tècnics i científics o bé profunditzen sobre la política hidràulica del futur immediat i els aspectes tècnics propis de la gestió hídrica.

Així, els recursos hídrics són analitzats des d'una perspectiva panoràmica: es consideren els reptes de la planificació hidrològica i la necessitat d'una valoració dels recursos com a patrimoni hídric, però també s'introdueix, en la concepció i gestió dels recursos hídrics, la perspectiva mediambiental i el punt de vista de la sostenibilitat.

Josep A. Grau i Reinés

Secretari general

Departament de Política Territorial
i Obres Públiques